

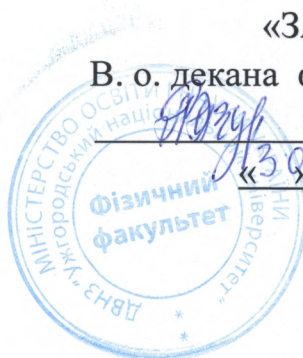
**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МОДЕРНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. декана фізичного факультету

Володимир ЛАЗУР

«30» 06 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність	А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
Освітня програма	Фізика. Інформатика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

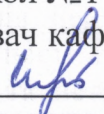
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів **першого (бакалаврського) рівня** вищої освіти галузі знань **А Освіта**, спеціальності **А4 Середня освіта**, предметної спеціальності **А4.08 Середня освіта. Фізика та астрономія** за освітньою програмою **Фізика. Інформатика** (денна форма навчання).

Розробник Наталія РАДЧЕНКО, професор кафедри модерної історії України та зарубіжних країн факультету історії та міжнародних відносин, д.і.н.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри модерної історії України та зарубіжних країн

Протокол №14 від 26 червня 2025 року

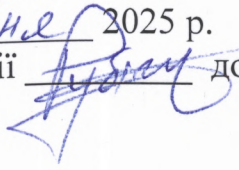
Завідувач кафедри модерної історії України та зарубіжних країн

 доц. Ігор ШНИЦЕР

«26» червня 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету ДВНЗ «УжНУ»

Протокол №9 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Василь РУБИШ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНЬОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	2-й
	Лекції:
	24 год.
	Практичні (семінарські):
	20 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:
	46 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія та культура України» покликана показати історичний шлях українського народу, розкрити багатогранність історичного минулого та сучасності в органічному взаємозв'язку із загальноісторичним процесом, показати боротьбу нації за незалежність і соціальне визволення, що сприяло створенню самостійної держави.

«Історія та культура України» охоплює період вітчизняної історії від витоків до теперішніх подій. Структурно курс побудований так, щоб дати всебічне уявлення про основні періоди історії України у хронологічній послідовності.

Метою навчальної дисципліни є:

- розвиток національної самосвідомості;
- виховання їх патріотичних, морально-етичних переконань, причетності до тисячолітньої історії українського народу;
- прищеплення студентам навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку;
- навчання практичним навичкам роботи з історичними джерелами і науковою літературою;
- вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

Головними завданнями навчальної дисципліни є:

- Ознайомлення студентів з новими підходами до вивчення історії.
- Формування у них :
 - критичного ставлення до аналізу історичного матеріалу;
 - власного погляду на історичні явища та події;
 - неупередженого ставлення до інших етносів, етнічних груп, окремих осіб та їхньої ролі в історії;
 - історичного мислення;
 - усвідомлення ролі та місця України в світовій історії.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК):

Здатність розв'язувати спеціалізовані практичні завдання в освітній галузі, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, інтеграції професійних та науково-дослідницьких знань з фізики та астрономії і інформатики, методики їх навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК10. Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі, поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК12. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ (ФК)

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність до забезпечення здобувачам освіти навчання державною мовою, формування та розвинення їх мовно-комунікативних умінь і навичок.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не потребує передумов вивчення, окрім шкільних предметів «Історія України» та «Всесвітня історія».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовнокомунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.	РН 2
Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	РН 11
Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.	РН 13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія та культура України»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Навчає учнів державною мовою; формує та розвиває їх мовнокомунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.	РН 2
Демонструє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, розуміє необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	РН 11
Знає основні положення нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, розуміє необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності, приймає рішення, виходячи з прав і свобод людини в Україні.	РН 13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;

- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – заліку.

Модульний (проміжний) контроль

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Підсумковий (семестровий) контроль

Система не передбачає обов'язкового семестрового заліку для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі.

Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестровий залік. Семестрові заліки можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на заліку здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
--	-----------------------------------	-------------

T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10		
10	10	10	10	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	25	5	25
Реферат	5	25	5	25
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	11	100	11	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше

50% запропонованих завдань;

- г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 50 балів;

“4” – 40 балів;

“3” – 30 балів;

“2” – 20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Три теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 33-34 балів.

33-34 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу. 23-32 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу. 37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки. 22-31 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. 21-12 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми. 0-11 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили

лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I. Україна від найдавніших часів до XIX ст.

Тема 1. Витоки історії українського народу та його державності. Україна княжої доби.

Історія України як наука та навчальний предмет. Предмет і завдання курсу історії України. Місце курсу в системі гуманітарних наук вищої школи. Періодизація історії України та характеристика основних джерел.

Загальна характеристика основних етапів розвитку первісного суспільства на території України. Трипільська культура. Представники кочових цивілізацій на українських землях: кіммерійці, таври, скіфи, сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я, їхнє місце в історичному розвитку української нації.

Проблема генезису української нації.

Східні слов'яни у давнину: заняття, суспільний лад, побут. Перші державні об'єднання східнослов'янських племен.

Теорії походження Київської держави. Передумови утворення Київської Русі. Київська держава за Олега, Ігоря, Ольги та Святослава. Русь і Візантія. Володимир Великий та його реформи. Київська Русь за Ярослава Мудрого. Міжнародні зв'язки і місце Київської Русі в історії Європи.

Витоки відцентрових тенденцій у Київській державі та основні тенденції її суспільно-політичного розвитку в XII–XIV ст. Пріоритетні напрями діяльності Володимира Мономаха. Боротьба руських князівств із кочівниками.

Особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку Галицько-Волинської держави.

Місце княжої доби в історичному розвитку української нації.

Тема 2. Україна у складі Великого князівства Литовського та Польщі.

Утворення Великого князівства Литовського. Початок поглинення українських земель Литвою. Завоювання Галицької землі Польщею. Загарбання Литвою Києва і

Наддніпрянської України. Приєднання Закарпаття до Угорщини. Загарбання Молдовою Буковини.

Становище українського населення у складі Великого князівства Литовського та Польщі.

Князь Вітовт, його внутрішня і зовнішня політика. Кревська і Городельська унії: причини, умови, наслідки для українського народу. Надання магдебурзького права українським містам. Формування фільваркового господарства. Оформлення кріпосного права.

Люблінська Унія та зміни в основних тенденціях розвитку української нації. Боротьба українського населення проти соціального та національного гноблення. Братства.

Криза православ'я в Україні. Берестейська церковна унія 1596 р.

Тема 3. Козацтво. Національна революція українського народу середини XVII ст.

Витоки формування козацтва. Заняття, звичаї та побут козаків. Козацька символіка. Запорозька Січ та її устрій. Перші гетьмани. Реєстрове козацтво. Козацькі походи на Крим та Туреччину. Боротьба козацтва проти соціального та національного гніту. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.: причини, основні події та наслідки. Козацька ординація 1638 року. Визвольна війна під проводом Б. Хмельницького. Її причини, характер та рушійні сили. Військові дії 1648-1653 рр. Основні україно-польські договори. Проблема союзництва в ході Визвольної війни. Союз з кримським ханом. Українсько-російські зв'язки в роки війни. Політичні наслідки українсько-московського союзу 1654 р., його суперечності. Україна в європейській політиці. Угода Москви з Польщею у Вільні. Війна України в союзі із Швецією, Трансильванією та Пруссією. Московсько-шведська війна. Смерть Б. Хмельницького.

Тема 4. Українські землі в добу Руїни та Гетьманщини.

Формування в Україні політичних угруповань старшини. Боротьба за владу. Порушення Москвою Переяславської угоди. І.Виговський: Гадяцький тракт 1658 р. та його наслідки. Початок громадянської війни в Україні. Нові Переяславські статті. Слободищенський трактат. Чорна Рада в Ніжині. Московські статті 1665р. Андрусівський мир 1667 р. і поділ України. Діяльність П.Дорошенка і вступ у війну Туреччини. Війна на Правобережжі. Угоди в Бучачі і Журавному. Мир Москви з Туреччиною в Бахчисараї. «Вічний мир» Москви з Польщею 1686 р. та остаточне закріплення розподілу українських земель. Кримські й азовські походи Петра 1, їхні наслідки. І. Мазепа та основні напрями його діяльності. Північна війна на території України. Полтавська битва 1709 р. Конституція П. Орлика. Наслідки війн 1654-1711 р. Особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку Правобережжя та Лівобережжя наприкінці XVII–XVIII ст. Колонізація Сходу та Півдня України. Остаточна ліквідація Гетьманщини, зруйнування Січі та приведення українських територій до загальноімперських стандартів наприкінці XVIII ст.

Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (XVIII – XIX ст.).

Проблема визрівання нових відносин буржуазного типу всередині феодально-кріпосницької системи Російської імперії. Наростання якісних змін в економічному і соціальному житті держави. Формування нових цінностей та орієнтирів розвитку у суспільстві. Наростання протиріч в економічному, політичному і соціальному житті, формування загальнодержавної кризи. Характеристика системи буржуазних реформ

у Російській імперії в середині XIX ст. Особливості проведення реформ в Україні та їхні наслідки. Початок еволюції політичного життя. Виникнення опозиційних політичних організацій. Формування українського національно-визвольного руху. Українознавство. Кирило-Мефодіївське товариство. Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні у другій половині XIX ст. Польське повстання 1863-1864 рр. і Україна. Національна політика російського царизму щодо українців. Виникнення та діяльність українських громад. Валуєвський циркуляр 1863 р. Діяльність М. Драгоманова. Емський указ 1876 р. Російський громадсько-політичний рух народників в Україні. Виникнення та діяльність українських політичних партій в Австро-Угорщині. Москвофільство і народовці. Активізація національного руху в Наддніпрянській Україні. Братство тарасівців, їх програмні засади. Основні тенденції економічного і соціального розвитку західноукраїнських територій у XIX ст. Реформи Габсбургів. Початок еміграційних процесів. Формування ментальних і культурних відмінностей населення західноукраїнських територій. Політизація суспільного життя.

Модуль II. Українські землі в XX – на початку XXI ст.

Тема 6. Український громадсько-політичний рух початку XX ст.

Соціально-економічне становище українських земель у складі Росії. Економічна криза 1900-1903 рр. Політизація українського національного руху в Російській імперії. Формування українських політичних партій. Земсько-ліберальна опозиція царизму. Загальноросійські і українські партії в Україні.

Україна в революції 1905-1907 рр. Діяльність українських парламентських громад у I, II Державних Думах Росії.

Третьочервневий переворот. Посилення національного гніту. Столипінський циркуляр 1910 р. Столипінська аграрна реформа. Економічні і політичні наслідки реформи. Масові переселення українських селян до Сибіру і Далекого Сходу.

Поява українських організацій «Січ», «Сокіл», «Пласт». Церковне життя в західноукраїнських землях. Плани Антанти і Троїстого союзу щодо України. Воєнні дії на території України. Національно-визвольний рух в умовах війни.

Тема 7. Україна в революційних подіях 1917 – 1921 років.

Лютнева революція 1917 р. Двовладдя в Росії (тимчасовий уряд і Ради). Національні революції. Утворення Центральної Ради в Києві, її соціальна база.

Боротьба політичних сил за подальший розвиток української держави. Всеукраїнський національний конгрес (квітень 1917 р.), I та II універсали. Утворення української законодавчої та виконавчої влади. Боротьба з Тимчасовим Урядом.

Жовтневий переворот у Петрограді і більшовицьке повстання в Києві. III Універсал Центральної Ради. Ультиматум Раднаркому та початок першої радянсько-української війни. IV Універсал. Проголошення незалежності України.

Умови Брестського миру. Звільнення України від більшовиків та австро-німецька окупація. Квітневий 1918 р. переворот. Політика гетьманського уряду. Повстансько-партизанська боротьба проти окупантів і гетьманського режиму.

Прихід до влади Директорії та її політика. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях. Злука УНР і ЗУНР в січні 1919 р.

Польсько-українська та українсько-російська війна і окупація. Політика «воєнного комунізму». Селянські повстання. Отаманщина. Наступ Денікіна. Союз з Польщею та російсько-польська війна. Остаточне встановлення радянської влади в Україні. Підсумки національно-визвольних змагань на Україні. Причини поразки та історичне значення Української Самостійної Держави.

Тема 8. Україна міжвоєнний період

Передумови введення НЕПу. Основні напрями реформ періоду НЕПу. Геноцид 1921-1923 рр. в Україні: причини і наслідки. Утворення СРСР: передумови, плани, наслідки. Політика коренізації, її особливості і наслідки. Українізація. Ставлення тоталітарного режиму до інтелігенції. Формування тоталітаризму в СРСР. Утвердження режиму одноосібної влади Й.Сталіна. Сталінська індустріалізація: передумови, плани, особливості проведення, наслідки. Згорання НЕПу. Перехід до політики колективізації. Колективізація в Україні. Геноцид 1932 – 1933 років. Остаточне оформлення сталінського режиму. Система масових репресій в СРСР та її прояви в Україні.

Тема 9. Україна у роки Другої світової війни (1939 -1945 рр.). Україна у другій половині ХХ ст.

Становище українського населення у складі Польщі, Румунії, Угорщини та Чехословаччини напередодні Другої світової війни. Проголошення автономності Карпатської України. Входження західноукраїнських земель до складу СРСР. Напад Німеччини на СРСР. Основні воєнні події на території України. Окупаційний режим та Рух опору. Післявоєнна відбудова. Зміни у території та населенні України після Другої світової війни. Відбудова народного господарства. Голод 1946-1947 рр. Суперечливий характер суспільно-політичного життя. Ідеологічний наступ сталінізму. Боротьба проти українського буржуазного націоналізму та космополітизму. Загострення боротьби проти УПА. Нова депортація населення західних земель. Прихід до влади М.Хрущова. Початок десталінізації суспільства. Засудження культу особи Й.Сталіна. Демократизація суспільно-політичного життя, «хрущовська відлига». Реформи та експерименти в економіці. Брежнєвський «застій». Труднощі у промисловості, занепад сільського господарства. Суперечності у сфері суспільно-політичного і духовного життя. Русифікація. Екологічна криза. Чорнобиль. Дисидентський рух. Хельсінкський процес. Прихід до влади М.С.Горбачова. Спроби реформування економічної системи СРСР. Початок «перебудови». Демократизація суспільно-політичного життя. Гласність. Початок формування багатопартійності. Протиріччя горбачовських реформ. Поглиблення кризи в СРСР наприкінці 80-х - на початку 90-х рр. Формування нових громадських та суспільно-політичних організацій. Оформлення політичної опозиції. Народний Рух України. Утворення парламентської опозиції та прийняття Декларації про державний суверенітет.

Тема 10. Незалежна Україна в сучасному світі.

Криза влади в СРСР та серпневий переворот 1991 р. Прийняття Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України. Процес становлення української державності. Референдум 1 грудня 1991 р.. Вибори першого Президента України. Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Угода про Співдружність незалежних держав. Початок економічних реформ у напрямі переходу до ринкових відносин, їх суперечливий характер. Сучасний стан і проблеми української економіки та пошук шляхів їх розв'язання. Особливості та основні напрями розвитку політичної ситуації в Україні 1994 – 2012 рр. Анексія Росією Криму. Російсько-українська війна. Реакція світової спільноти. Труднощі національно-культурного відродження, розвитку науки, освіти, духовності. Головні вектори зовнішньої політики незалежної України. Участь України в міжнародних організаціях та програмах на сучасному етапі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Змістовий модуль I. Україна від найдавніших часів до XIX століття				
Тема 1. Витоки історії українського народу та його державності. Україна княжої доби.	10	4	2	4
Тема 2. Україна у складі Великого князівства Литовського та Польщі	10	2	2	6
Тема 3. Козацтво. Національна революція українського народу сер. XVII ст.	8	2	2	4
Тема 4. Українські землі в добу Руїни та Гетьманщини.	8	2	2	4
Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (XVIII – XIX ст.)	10	4	2	4
За змістовний модуль I	46	14	10	22
Змістовий модуль II. Українські землі в XX – на початку XXI ст.				
Тема 6. Український громадсько-політичний рух початку XX ст.	8	2	2	4
Тема 7. Україна в революційних подіях 1917 – 1921 років.	8	2	2	4
Тема 8. Україна у міжвоєнний період	8	2	2	4
Тема 9. Україна у роки Другої світової війни (1939 -1945 рр.). Україна у другій половині XX ст.	10	2	2	6
Тема 10. Незалежна Україна у сучасному світі	10	2	2	6
За змістовний модуль II	44	10	10	24
Усього годин:	90	24	20	46

6.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Витоки історії українського народу та його державності. Україна княжої доби.	2
2.	Україна у складі Великого князівства Литовського та Польщі	2
3.	Козацтво. Національна революція українського народу середини XVII ст.	2
4.	Українські землі в добу Руїни та Гетьманщини.	2
5.	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (XVIII – початок XX ст.)	2

6.	Український громадсько-політичний рух початку ХХ ст.	2
7.	Україна в революційних подіях 1917 – 1921 років.	2
8.	Україна у міжвоєнний період	2
9.	Україна у роки Другої світової війни (1939 -1945 рр.).	2
10.	Незалежна Україна у сучасному світі	2
	Разом :	20

6.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Витоки історії українського народу та його державності. Україна княжої доби.	4
2.	Україна у складі Великого князівства Литовського та Польщі	6
3.	Козацтво. Національна революція українського народу середини ХVІІ ст.	4
4.	Українські землі в добу Руїни та Гетьманщини.	4
5.	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (ХVІІІ – початок ХХ ст.)	4
6.	Український громадсько-політичний рух початку ХХ ст.	4
7.	Україна в революційних подіях 1917 – 1921 років.	4
8.	Україна у міжвоєнний період	4
9.	Україна у роки Другої світової війни (1939 -1945 рр.).	6
10.	Незалежна Україна у сучасному світі	6
	Разом :	46

6.5. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

На індивідуальну роботу виноситься ґрунтовне вивчення одного джерела і однієї монографії із вказаних у матеріалах до семінарських занять.

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Карти.

Технічні засоби: інтерактивна дошка чи проектор.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бойко О. Історія України. Підручник. 8-е вид. Київ: Академія, 2021. 640 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 432 с.
3. Історія та культура України: методичні поради з навчального курсу для студентів першого курсу медичного факультету спеціальностей «Лікувальна справа», «Фармація» та «Сестринська справа» (за вимогами кредитно-модульної системи). 2-е вид. / Підготовлені д.іст.н., проф. Жулканич Н.М., к.і.н., доц. Радченко Н.М. Ужгород; Інватор, 2023. 39 с.
4. Історія української культури: навч. посіб. / Гелей С. Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2022. 319 с.
5. Федака С. Історія України. У 16-ти т. Ужгород: Timpani, 2020-2024.

Допоміжна

1. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної нації XIX – XX ст. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
2. Історія України: проблемні лекції для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів : навч. посіб. / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси, ЧДТУ, 2018. 607 с.
3. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
4. Плохій С. Чорнобиль. Історія ядерної катастрофи. Харків: Фоліо, 2023. 396 с.
5. Яневський Д. Грушевський, Петлюра, Скоропадський. Київ: «Фоліо», 2020. 795 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://litopys.org.ua> – сайт, на якому зібрані в першу чергу першоджерела а також наукова література в галузі української культури та історії.
2. <http://www.history.org.ua> – сайт інституту історії України НАН України
3. <http://www.pamjatky.org.ua> – український пам'ятко охоронний ресурс